

DESIGUALTAT DE GÈNERE I NEOLIBERALISME

Tot i que som conscients de què les estructures jerarquitzaades que es repeteixen al sistema científic com a conseqüència del sistema neoliberal estableixen rols determinats tant pel gènere femení com pel masculí – i així es demostra en ambdós quan analitzem les conseqüències d'aquests rols convertides en psicopatologies associades a l'exercici de la recerca - en parlar de gènere i neoliberalisme ens volem referir concretament a les pressions i maneres de subjugar que històricament, social i cultural s'han atribuït al gènere femení.

Durant els últims anys s'han incrementat el nombre d'estudis que aborden la problemàtica del gènere a l'acadèmia des de diferents punts de vista: estudis des del punt de vista històric; estudis que posen de manifest els biaixos en l'avaluació científica a l'hora de reconèixer els mèrits segons el gènere; estudis que qüestionen la meritocràcia donat que en la construcció de mèrits intervenen també les xarxes que generalment s'estableixen exclusivament entre homes en allò que s'anomena l'"old boys club"; estudis sobre la importància diferencial del suport a la figura del/ de la investigador/a per part de la família i/o la parella...

Les conseqüències del neoliberalisme s'estan accentuant a ritmes accelerats fins al punt de sorgir nous conceptes a l'acadèmia tals com "acadèmia accelerada", l'excel·lència entesa com imperatiu de productivisme i el nou concepte "new managerialism", definit com la importació dels models de l'àmbit privat al públic, les pressions i la implementació de la cultura de l'auditoria continua. En el si d'aquesta accentuació, les institucions reproduïxen un model que manté el gènere present en processos, pràctiques i ideologies de producció.

La manca de posicions laborals juntament amb l'obsessió per la productivitat, origina un model de competitivitat que demana una total dedicació al treball, reproduint així esquemes masculins que deixen poc o gens de temps per a l'àmbit social, familiar i de cures en general.

Ens cal reflexionar sobre com els coneixements estan sempre situats; com la ciència es fa des del punt de vista masculí i com ens enriquiria, com a comunitat, començar a fer ciència des del punt de vista de la dona, de l'ésser oprimint i no de l'opressor. En aquest sentit, cal entendre les dones com a subjecte polític en la lluita (sense reforçar la idea essencialista de "dona" o "home"), que també rebutja l'estereotip de científica exclusivament com a "dona blanca i occidental", i que es posiciona en contra de la retòrica dominant de poder patriarcal.

I per últim, però no menys important, cal remarcar com el sistema patriarcal no només afecta al sistema científic en la seva organització, sinó que també s'infiltra viralment a l'hora de triar les línies de recerca i en la interpretació de les dades. Un clar exemple el trobem en els recents estudis en el camp de les neurociències que posen la crítica a la recerca mateixa i als seus mètodes, i que intenten trobar diferències biològiques entre el cervell masculí i femení recolzats per metodologies ambigües i afectades per biaixos en les mostres la qual cosa resulta en una base científica que desestima el rol de les dones en el context públic i reproduïx la desigualtat de gènere.

D'aquesta anàlisi es desprèn com una crítica al sistema científic no pot prescindir d'una crítica epistemològica i com la suposada objectivitat tant de la recerca – avalada per conceptes com l'excel·lència o la meritocràcia – com de la ciència – amb l'esbiaix en la interpretació de resultats – és en realitat un camp de lluita social, tant dintre com fora de l'acadèmia.

Fonts:

Rosalind Gill (2009) Rompiendo el silencio (Breaking the silence):

<http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/49033/5267573.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Marieke van den Brink and Yvonne Benschop (2012): Gender practices in the construction of scientific excellence

Joan Acker (1992): Gendered Institutions

Manifiesto de Leiden) <http://www.ingenio.upv.es/es/manifiesto#.WqgR-eeCHIU>

Lucía Ciccía (2017). *Las neurociencias respaldan la jerarquía de los sexos (entrevista)*

<https://www.pagina12.com.ar/59356-las-neurociencias-respaldan-la-jerarquia-de-los-sexos>

Haraway, Donna (1997). *Modest-WitnessSecond-Millennium.FemaleMan-Meets-Oncomouse TM : Feminism and Technoscience*

Fausto-Sterling, Anne (2006). *Cuerpos Sexuados*. Barcelona: Melusina.